

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
Bf.III.78/2024/8. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2024. évi november hó 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a vesztegetés elfogadásának büntette miatt **Terhelt1 és társa** ellen indult büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.40/2024/5. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlottak költségvetést károsító bűncselekménye helyesen a Btk. 396. § (1) bekezdésének c) pontja szerint minősül, melyet Terhelt2 II. r. vádlott bűnsegédként követett el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Zalaegerszegi Törvényszék a 2024. június 19-én kihirdetett 3.B.40/2024/5. számú ítéletével *Terhelt1 I. r. vádlottat* a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 305. § a) pontjában meghatározott hivatali visszaélés büntette és a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott költségvetési csalás büntette miatt, halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és 250 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette, egyben akként rendelkezett, hogy a szabadságvesztés elrendelése esetén azt börtönben kell végrehajtani, melyből az I. r. vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 4.000 forintban állapította meg, és az ekként kiszabott, összesen 1.000.000 forint pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is rendelkezett meg nem fizetése esetére.
- [2] A törvényszék *Terhelt2 II. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét a Btk. 305. § a) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett hivatali visszaélés büntettében, valamint a Btk. 396. §

(1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében állapította meg. Ezért őt halmazati büntetésül 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte; a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000 forintban állapította meg. Az ekként kiszabott, összesen 200.000 forint pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is rendelkezett meg nem fizetése esetére. Egyben kötelezte Terhelt2 II. r. vádlottat az eljárás során felmerült 9.144 forint bünyügyi költség megfizetésére.

- [3] A fenti ítélet ellen az ügyészség mindkét vádlott tekintetében a cselekményük téves minősítése miatt, annak a vádiratban foglaltak szerinti, dr. terhelt1 I. r. vádlott esetében a Btk. 291. § (1) bekezdésének I. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő vesztegetés elfogadásának büntetteként, míg Terhelt2 II. r. vádlott esetében a Btk. 291. § (1) bekezdésének II. fordulatában meghatározott vesztegetés elfogadásának büntetteként való minősítése, míg a II. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének magasabb összegben történő meghatározása érdekében fellebbezett.
- [4] Az ítélet ellen Terhelt1 I. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, míg másodlagosan a büntetés enyhítése és az I. r. vádlott előzetes mentesítésben részesítése érdekében jelentett be jogorvoslatot. Terhelt2 II. r. vádlott és védője az ítéletet tudomásul vette.
- [5] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, valamint a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn. Ennek értelmében a vádlottak vagyoni hátrányt előidéző cselekményének a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetteként történő minősítésére, míg a II. r. vádlott esetében a pénzbüntetés egy napi tétele összegének felemelésére tett indítványt.
- [6] Terhelt1 I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen jogorvoslati kérelmének irányát megváltoztatva, kizárólag az I. r. vádlottal szemben alkalmazott joghátrány enyhítését kérte. Terhelt2 II. r. vádlott védője pedig az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[7] **II.**

- [8] A másodfokú bíróság a kölcsönösen bejelentett fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A felülbírálat a Be. 592. § (2) bekezdése szerint kiterjedt az ítélet megalapozottságára, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására és az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseire, valamint az indokolás helyességére és az eljárási szabályok megtartására, illetve – a Be. 590. § (7) bekezdése szerint hivatalból – az egyszerűsített felülbírálat körébe tartozó kérdésekre is.
- [9] Ennek eredményeként a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás megalapozott, az mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott teljes vagy részleges megalapozatlansági hibáktól vagy hiányosságoktól, az a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

[10] **III.**

- [11] Az elsőfokú bíróság az eljárása során a büntetőeljárási szabályokat betartotta, és nem vétett a Be. 607. § (1) bekezdésében, illetőleg a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott ún. abszolút, illetve a Be. 609. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott ún. relatív eljárási szabálysértést sem, mely alapján az ítéletét hatályon kívül kellett volna helyezni. Erre figyelemmel az ítélet érdemi felülbírálatának nem volt eljárásjogi akadálya. A másodfokú bíróság álláspontja szerint helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az ügyet előkészítő ülésen nem fejezte be, hanem tárgyalást tűzött ki. Megjegyzendő, hogy az eltérő minősítés lehetőségének hiánya esetén is tárgyalást kellett volna kitűzni; e körben a törvényszék helyesen észlelte, hogy *a vádlottak beismerése nem volt teljes körű*.
- [12] Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően, részletesen, az elemi életszerűségnek is megfelelően mérlegelte. A másodfokú bíróság ezért – a bejelentett jogorvoslati kérelmének tartalmára is figyelemmel – csupán az alábbiak kifejtését tartotta indokoltnak.
- [13] Dr. terhelt I. r. vádlott védője jogorvoslati kérelmének megváltozására figyelemmel – miután a tényállás megalapozott – a felülbírálat kizárólag a vád tárgyává tett cselekmény jogi minősítésére, illetve a joghátrány meghatározására terjed ki. Egyebekben a fenti megalapozott tényállást senki sem vitatta, így az a Be. 591. § (1) bekezdése folytán a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[14] **IV.**

- [15] Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést a vádlottak büntetőjogi felelősségére.
- [16] Túlnyomórészt törvényesen került sor a vád tárgyává tett cselekmények jogi minősítésére is.
- [17] Miután a Pécsi Fellebbviteli Főügyészség már nem vitatta a hivatalos személy által elkövetett bűncselekmény megvalósulását és annak jogi értékelését is elfogadta, ehelyütt csupán arra tér ki a másodfokú bíróság, hogy osztotta a törvényszék álláspontját abban a tekintetben, mely szerint a vádlottak cselekménye semmilyen módon nem minősülhet korrupciós bűncselekménynek (Btk. XXVII. Fejezet). Ezzel szemben helyesen ismerte fel a törvényszék, hogy Terhelt I. r. vádlott az önkormányzati igazgatási szervnél közhatalmi feladatot látott el akkor, amikor a 2022. évi országgyűlési képviselők választásánál a helyi választási irodát (a továbbiakban: hvi.) vezette. Ekként vitán felül áll, hogy az I. r. vádlott a Btk. 459. § (1) bekezdése 11. pontjának k) alpontja szerint *hivatalos személy*, ezért cselekménye a Btk. 305. § a) pontjában meghatározott hivatali visszaélés büntettként is minősül.
- [18] Nem értett egyet ugyanakkor a másodfokú bíróság a fellebbviteli főügyészségnek a költségvetést károsító bűncselekmény eltérő jogi minősítésére tett indítványával. A Btk. 372. § (1) bekezdése értelmében, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztást követ el.
- [19] A sikkasztás tehát akkor valósul meg, ha az elkövetőre olyan *dolgot bíztak*, amely számára *idegen*, és azt jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. A bírói gyakorlat alapján mind az eltulajdonítás, mind pedig a sajátjakénti rendelkezés elkövetési tárgya kizárólag ingó dolog lehet (1/2005. *Büntető-polgári jogegységi határozat*).

- [20] A jogtalan eltulajdonítás a dolog feletti addig létező tényleges uralom végleges megszüntetését célozza, tehát azt, hogy az elkövető – időhatár nélkül – a kívülvilág számára a dolog valóságos tulajdonosaként viselkedjék. Az elkövető megszünteti a korábbi ténylegesen létező tulajdonosi állapotot, és a sajátját állítja a helyébe.
- [21] Ezzel szemben a sajátjaként rendelkezés akkor valósul meg, ha az elkövető az arra jogosult engedélye nélkül olyan magatartást tanúsít, amely a tulajdonost megillető rendelkezési jog gyakorlását jelenti. Ez az elkövetés átfog minden olyan, a végleges eltulajdonítási szándékot nélkülöző magatartást, amely a tulajdonos rendelkezési jogosultságának sérelmével vagy e jog csorbításával jár.
- [22] A fentiek tükrében a másodfokú bíróság egyetért az ügyészi álláspontnak azzal a részével, hogy Terheltl I. r. vádlott magatartása a sikkasztás valamennyi tényállási elemét magán viselte. Az I. r. vádlottra idegen ingó dolgot (pénzt) bíztak, amikor a hvi. vezetőjeként az országgyűlési választások lebonyolításához szükséges anyagi eszközökről való döntési jogkört a jogszabály hozzá telepítette. Az I. r. vádlott e rábízott idegen vagyontól tulajdonított el jogtalanul.
- [23] Ugyanakkor a Btk. 396. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében, aki a költségvetésből származó pénzeszközöket a jóváhagyott céltól eltérően használja fel és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, büntettet követ el.
- [24] Az ügyészi érveléssel szemben a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügy szempontjából különös jelentőséggel bír a közös eljárásban lebonyolított országgyűlési képviselő-választás és országos népszavazás költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről szóló 2/2022. (I. 11.) IM rendelet. E jogszabály mellékletei tételesen meghatározták, hogy dr. terheltl I. r. vádlott a hvi. vezetőjeként milyen jogcímen és pontosan mekkora összeget fordíthat a választás lebonyolítására. A rendelet 4. § (5) bekezdésének első mondata értelmében pedig a választási iroda vezetője önmaga számára nem állapíthat meg díjazást.
- [25] Ez azonban azt jelenti, hogy Terheltl I. r. vádlott olyan rábízott állami (a központi költségvetésből származó, számára idegen) vagyontól tulajdonított el egy összeget jogtalanul, amelyet a jogszabály megalkotója egy meghatározott, állami szervek által jóváhagyott célra szánt.
- [26] Mindezek alapján megállapítható tehát, hogy az I. r. vádlott magatartása esetében, mind a Btk. 372. §-ában meghatározott sikkasztás büntettének, mind pedig a Btk. 396. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott költségvetési csalás büntettének a törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak. A halmazat azonban ebben az esetben csupán látszólagos, melyet az ún. *specialitás elve* old fel; a költségvetést károsító bűncselekmény a sikkasztás szempontjából speciális deliktum (*lex specialis derogat legi priori*). Erre figyelemmel tehát nincs helye a cselekmény sikkasztás büntettekénti minősítésének.
- [27] Következésképpen az ügyészségnek az eltérő minősítés iránt bejelentett fellebbezése nem volt megalapozott.
- [28] Helyesbíteni kellett ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletét a költségvetést károsító bűncselekmény minősítése tekintetében. Az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében a vádlottak e cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűncselekménynek minősítette. Ugyanakkor a tényállásban és a jogi indokolásában már nem tévedésbe ejtő vagy tévedésben tartó magatartást rögzített, hanem ezzel szemben éppen költségvetésből származó pénzeszköznek a jóváhagyott céltól eltérő felhasználását róta fel a vádlottaknak (az ítélet [39] pontja). Erre figyelemmel tehát a bűncselekmény minősítését a másodfokú bíróság akként helyesbítette, hogy az a Btk. 396. § (1) bekezdésének c) pontja szerint minősül.

[29] A bűncselekmények elkövetése során Terhelt2 II. r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott dr. terhelt1 I. r. vádlottnak, ezért azokat, mint a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti *bűnsegéd* követte el.

[30] V.

[31] Az elsőfokú bíróság a vádlottakkal szemben irányadó halmazati büntetési tételkeretet és annak középmértékét helytállóan rögzítette.

[32] A büntetés kiszabásánál irányadó tényezőket túlnyomórészt helyesen tárta fel, és azokat a tényleges súlyuknak megfelelően értékelte.

[33] Mellőzni kellett a korrupciós bűncselekmények elszaporodottságára való hivatkozást a súlyosító körülmények köréből, hiszen a fentiek szerint sem az első-, sem pedig a másodfokú bíróság nem a Btk. XXVII. Fejezetében meghatározott bűncselekményben állapította meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét.

[34] A cselekmények konkrét tárgyi súlyára, az elkövetés körülményeire, a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyességre, valamint az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekre tekintettel a másodfokú bíróság a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célokat szem előtt tartva a vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrányt megfelelőnek találta; az szükséges, de egyben elégséges is azok eléréséhez.

[35] Következésképpen dr. terhelt1 I. r. vádlott védőjének az I. r. vádlottal szemben alkalmazott joghátrány enyhítését, míg az ügyészségnek Terhelt2 II. r. vádlott büntetésének súlyosítását célzó fellebbezések nem voltak megalapozottak.

[36] A fentiekén túlmenően a büntetőeljárás egyik sarkalatos kérdése az volt, hogy Terhelt1 I. r. vádlott érdemes-e az előzetes mentesítésre.

[37] A Btk. 102. § (1) bekezdése értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatban előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

[38] Az előzetes bírósági mentesítés alapgondolata az, hogy a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélet esetén általában a cselekmény tárgyi súlya és az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyesség foka csökkentebb. Az ezzel kapcsolatos érdemesség megítélésénél tehát mind az elbírálás alatt álló cselekmény tárgyi súlyának és a bűnösség fokának, mind pedig az elkövető személyiségének, társadalomra veszélyessége fokának és az eddig életvezetésének is jelentősége van. Az ítélezési gyakorlat szerint az előzetes mentesítésre való érdemesség megítélésénél az elkövető személyiségét, az életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és annak indító okát összevetve kell értékelni (*BJD 9986.*).

[39] Jelen ügyben tehát igen részletesen kellett vizsgálni dr. terhelt1 I. r. vádlott érdemességét. Ennek kapcsán figyelembe kellett venni, hogy büntetőjogi felelősségét beismerte, a bűncselekmény elkövetését pedig megbánta, az okozott vagyoni hátrányt megtérítette.

[40] Az I. r. vádlott személyében rejlő igen kedvező körülmények ellenére ugyanakkor nem lehet eltekinteni attól a körülménytől, hogy jegyzőként és a választási eljárásban a hvi. vezetőjeként vezető beosztású hivatalos személynek minősül. Jegyzőként pedig a törvényesség őreként gyakorolja hivatását. Az I. r. vádlott azonban éppen e helyzetével visszaélve követte el a bűncselekményeket; a bírói gyakorlat ilyen esetekben pedig nem lát lehetőséget az előzetes

mentesítésre. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy dr. terhelt I. r. vádlott a saját cselekményein túlmenően más személyt is bevont a bűncselekmények elkövetésébe, ami ugyancsak kizárja az érdemesség kérdésében való pozitív döntés meghozatalát.

- [41] Mindezekre tekintettel törvényesen járt el az elsőfokú bíróság amikor az I. r. vádlott előzetes mentesítésben részesítését mellőzte.
- [42] Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezései törvényesnek bizonyultak.
- [43] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezéssel megtámadott ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2024. november 28.

Dr. Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.40/2024/5. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.III.78/2024/8. számú ítélete folytán – az abban írt változtatással – 2024. évi november hó 28. napján jogerőre emelkedett.

Dr. Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke